

Unia bankowa – sprawozdanie roczne za rok 2019

Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z własnej inicjatywy w sprawie unii bankowej w 2019 r. ma zostać poddane pod głosowanie podczas pierwszej marcowej sesji plenarnej. Odnosi się ono do pojawiających się wyzwań i rzeczywistego ryzyka dla europejskiego sektora bankowego: podkreśla się w nim rolę tego sektora w finansowaniu gospodarki realnej, a także porusza kwestie ostrożnościowe oraz zasady restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. W sprawozdaniu ponownie stwierdza się potrzebę ukończenia budowy unii bankowej poprzez ustanowienie fiskalnego mechanizmu ochronnego i europejskiego systemu gwarantowania depozytów oraz popiera się większe i aktywne zaangażowanie Parlamentu w ten proces.

Kontekst

Podstawą [unii bankowej](#) są obecnie dwa filary: [Jednolity Mechanizm Nadzorczy](#), odpowiedzialny za nadzór nad bankami mającymi siedzibę w strefie euro i w innych uczestniczących państwach członkowskich, oraz [jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji](#), którego celem jest zapewnienie procedur [restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji](#) banków będących na progu upadłości w unii bankowej. Obecnie toczą się dyskusje na temat trzeciego filaru – [europejskiego systemu gwarantowania depozytów](#). Unia bankowa opiera się na „[jednolitym zbiorze przepisów](#)”, tj. zbiorze zharmonizowanych przepisów obowiązujących we wszystkich państwach członkowskich.

Główne elementy

18 lutego 2020 r. parlamentarna Komisja Gospodarcza i Monetarna (ECON) przyjęła doroczne [sprawozdanie](#) z własnej inicjatywy w sprawie unii bankowej. W sprawozdaniu uznaje się, że solidna unia bankowa jest niezbędna dla stabilności, konkurencyjności i konwergencji unii gospodarczej i walutowej ([UGW](#)) oraz dla zwiększenia międzynarodowej roli euro. Unia bankowa pozostaje jednak niekompletna, dopóki nie posiada ochrony w postaci [jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji](#) oraz europejskiego systemu gwarantowania depozytów jako trzeciego filaru. Odnotowuje się również potrzebę opracowania skutecznych narzędzi rozwiązywania problemów konsumentów i odpowiedniego systemu nadzoru nad przeciwdziałaniem praniu pieniędzy.

Uwagi ogólne

Oceniając postępy poczynione w zakresie ograniczania ryzyka w systemie bankowym, w sprawozdaniu podkreśla się potrzebę większych postępów, zwłaszcza w zakresie podziału ryzyka. Wyraża się również ubolewanie, że negocjacje w tym zakresie prowadzono na szczeblu międzyrządowym, i wzywa się do ich kontynuacji w ramach porządku prawnego UE, przy zapewnieniu aktywnego zaangażowania Parlamentu Europejskiego. W sprawozdaniu uznaje się ogólny wzrost odporności systemu bankowego UE, ale zauważa, że wiele czynników może negatywnie wpłynąć na rentowność banków, która jest nadal niska. Zmianę klimatu oraz ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu postrzega się jako główne wyzwania stojące przed unijnym sektorem bankowym, wraz ze spowolnieniem gospodarczym, napięciami geopolitycznymi, ryzykiem cybernetycznym i bezpieczeństwem danych.

Potwierdzając kluczową rolę sektora bankowego w finansowaniu gospodarki realnej i we wspieraniu zrównoważonych i społecznie odpowiedzialnych inwestycji, w sprawozdaniu podkreśla się potrzebę ciągłej oceny wsparcia systemu finansowego dla gospodarki, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Wzywa się do oceny wpływu wcześniejszych i przyszłych regulacji w tym zakresie. W sprawozdaniu zachęca się do szerszego uwzględnienia zagrożeń związanych z klimatem oraz do wdrożenia „[zasad odpowiedzialnej bankowości](#)”, opracowanych przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Stwierdza się w nim, że przepisy UE dotyczące ostrożnościowego traktowania długu państwowego powinny być zgodne z międzynarodowymi standardami, i żąda się dalszych dyskusji na temat stworzenia „europejskiego bezpiecznego składnika aktywów”, aby wzmocnić [międzynarodową rolę euro](#), ustabilizować rynki finansowe i umożliwić bankom dywersyfikację ich portfeli.

W sprawozdaniu komisji ECON podkreśla się znaczenie gotowości na wszystkie możliwe skutki wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE oraz ustanowienia równych szans w zakresie uregulowań finansowych między UE a Zjednoczonym Królestwem. Wyraża się również pogląd, że konieczna jest dalsza harmonizacja w ramach prawnych UE, aby zapobiec arbitrażowi regulacyjnemu w nadzorowaniu oddziałów brytyjskich firm mających siedzibę w różnych państwach członkowskich.

Uwagi ogólne kończą się podkreśleniem potrzeby promowania większej równowagi płci przy nominacji na stanowiska wysokiego szczebla w gospodarczych, finansowych i monetarnych instytucjach i organach UE. Podkreśla się również wartość ukończenia budowy unii rynków kapitałowych ([CMU](#)), będącej uzupełnieniem unii bankowej w finansowaniu gospodarki realnej.

Nadzór

W sprawozdaniu przyjmuje się z zadowoleniem postępy w ograniczaniu ryzyka i zwiększaniu stabilności finansowej. Zauważa się jednak, że obecne ramy nadzoru skupiają się głównie na [ryzyku kredytowym](#) ze szkodą dla [ryzyka rynkowego](#) wynikającego z nie płynnych papierów wartościowych. Komisja ECON, opowiadając się za lepszym oszacowaniem jakości aktywów w tej perspektywie, ponawia wnioski, aby wśród głównych priorytetów nadzorczych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego uwzględnić ograniczenie złożonych i nie płynnych instrumentów finansowych będących w posiadaniu banków. Z drugiej strony, w sprawozdaniu pochwała się znaczny [spadek](#) udziału kredytów zagrożonych w bilansach banków UE, zauważając jednak, że konieczne są dalsze wysiłki w celu rozwiązania tego problemu. Niemniej jednak podkreśla się potrzebę zachowania odpowiedniej ochrony konsumentów podczas podejmowania działań, włącznie z pełnym wdrożeniem [dyrektywy w sprawie kredytów hipotecznych](#).

Prawa konsumentów są również przywoływane w innych dziedzinach. W sprawozdaniu wzywa się właściwe organy do „energicznego egzekwowania” nowych przepisów dotyczących ochrony konsumentów określonych w [zmienionej dyrektywie w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków](#) oraz apeluje do Komisji Europejskiej i [europejskich organów nadzoru](#) o podjęcie działań mających na celu zapobieganie niewłaściwej sprzedaży konsumentom produktów finansowych.

W sprawozdaniu podkreśla się, że [ostateczne normy pakietu Bazylea III](#) powinny zostać przetransponowane do prawa UE w odpowiednim czasie i z należywym uwzględnieniem ich celów, przy jednoczesnym właściwym uwzględnieniu – w stosownych przypadkach – specyfiki europejskiego systemu bankowego oraz zasady proporcjonalności. W związku z tym kładzie się nacisk na potrzebę zachowania konkurencyjności i stabilności finansowej sektora bankowego UE oraz jego zdolności do finansowania gospodarki, zwłaszcza MŚP. Przypomina się o [rezolucji](#) Parlamentu z 2016 r. w sprawie finalizacji pakietu Bazylea III i wzywa Komisję, aby zastosowała się do zawartych w niej zaleceń podczas opracowywania kolejnych wniosków ustawodawczych. Mówiąc bardziej ogólnie, normy przewidziane przez fora międzynarodowe powinny zapobiegać rozdrobnieniu regulacyjnemu i przyczynić się do promowania równych szans dla wszystkich banków działających w skali międzynarodowej.

Konieczne są dalsze działania w celu stworzenia prawdziwie jednolitego zbioru przepisów i równych warunków działania, w tym w odniesieniu do wyzwań związanych z [nowymi technologiami](#). Ponieważ obejmują one bezpieczeństwo cybernetyczne i ochronę danych, podkreśla się zatem potrzebę poprawy wymogów prawnych w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z ICT w sektorze finansowym UE.

W sprawozdaniu uznaje się wkład [działalności parabankowej](#) w dywersyfikację możliwości finansowania gospodarki realnej. Wzywa się jednak do podjęcia skoordynowanych działań w celu wyeliminowania ryzyka systemowego wynikającego z wzajemnych powiązań między tym sektorem a „tradycyjną” działalnością bankową.

W sprawozdaniu kładzie się duży nacisk na ochronę systemu finansowego przed ryzykiem związanym z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu ([AML/CFT](#)). Wzywa się Komisję Europejską do niezwłocznego podjęcia działań w celu dalszej harmonizacji zbioru przepisów w zakresie AML/CFT oraz do oceny ryzyka, które może wynikać ze zwiększonego wykorzystania nowych technologii i szybkiego rozprzestrzeniania się kryptowalut. Podkreśla się również potrzebę zwiększenia spójności działań na rynkach finansowych z celami w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz [kryteriami z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego](#), w tym ustanowienia wspólnej metodyki pomiaru ryzyka związanego z klimatem.

Restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja

Doceniając fakt, że w 2019 r. nie były konieczne żadne działania w zakresie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w sprawozdaniu wzywa się Komisję Europejską do oceny, czy przepisy zapewniają możliwość przeprowadzania takich działań wobec wszystkich banków bez wykorzystywania pieniędzy podatników, oraz do uwzględnienia przeglądu Rady Stabilności Finansowej dotyczącego [reform instytucji „zbyt dużych, by upaść”](#). Zachęca się Komisję Europejską, by zastanowiła się nad dalszą ukierunkowaną harmonizacją obecnych krajowych przepisów prawa upadłościowego, nad ramami jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz nad możliwością stosowania [komunikatu bankowego](#) z 2013 r. Wzywa się również Komisję do dokonania przeglądu tego komunikatu zgodnie z zasadami dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Nalega się na utworzenie mechanizmu ochronnego w ramach jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji i jego szybkie uruchomienie. Jednocześnie w sprawozdaniu wyraża się zaniepokojenie z powodu braku w unii bankowej mechanizmu zapewniającego płynność bankom objętym restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją.

Gwarantowanie depozytów

W sprawozdaniu nalega się na ukończenie budowy unii bankowej poprzez ustanowienie pełnoprawnego europejskiego systemu gwarantowania depozytów oraz wzywa się Radę do jak najszybszego wznowienia negocjacji w sprawie tego systemu. Biorąc jednakże pod uwagę [trwające dyskusje](#) w ramach grupy roboczej wysokiego szczebla Rady ds. europejskiego systemu gwarantowania depozytów, w sprawozdaniu wyrażono zaniepokojenie, że Parlament nie był informowany, i wezwano Komisję do zapewnienia równego traktowania współprawodawców.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2019/2130\(INI\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: ECON; Sprawozdawca: Pedro Marques (S&D, Portugalia).

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłączną odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2020.

